
ИНТЕГРИРАЊЕ НА **КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ** ВО СЕКТОРОТ ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И УПОТРЕБА НА ЗЕМЈИШТЕ (АФОЛУ)

БРОШУРА

КЛУЧНИ ПРОБЛЕМИ

- Главните причинители на емисиите на стакленички гасови во секторот АФОЛУ на глобално ниво (зголемен број на добиток, зголемена употреба на ѓубрива, зголемена површина под наводнување, зголемена популација на луѓе и животни и др.) не се видливи во оваа земја. Сепак, оваа состојба лесно може да се промени заради членството на земјата во НАТО, напредокот во процесот на пристапување во ЕУ и други фактори кои ја прават земјата попривлечна за инвестиции во земјоделскиот сектор;
- Нема мониторинг на својствата на почвите, процесите на почвата и нејзината деградација;
- Активностите поврзани со производството на добиток испуштаат стакленички гасови главно како резултат на ентерична ферментација и управување со ѓубриво. Сепак, сеуште главен предизвик е кај поединечните видови да се одреди бројната состојба на добитокот според главните системи на производство. Потребни се подлабоки познавања за исхраната и управувањето со ѓубрето кај овие производни системи.;
- Емисиите на стакленички гасови од растителното производство се последица на:
 - несоодветно и прекумерно ѓубрење со минерални ѓубрива, што на долг рок предизвикува намалување на органската материја во почвите и значителна емисија на CO₂;
 - ретка и несоодветна примена на ѓубриво;
 - претворање во употреба на земјиште од широк во интензивен систем на производство на растенија;
 - несоодветно управување со обработливо земјиште;
 - неправилно управување при ѓубрење;
- Во моментот, не постои целосно интегрирано управување со шумски пожари. Шумите, кои го отстрануваат јаглерод диоксидот од атмосферата, исто така можат да создадат емисии кога ќе изгорат, како што беше случајот со шумските пожари во 2012, 2017 и 2019 година;
- Има недостаток на податоци за националните фактори на емисија и податоците за активност. Овие фактори може да обезбедат подобра проценка на емисиите на стакленички гасови во секторот АФОЛУ. Покрај тоа, постои недостаток на инвестиции во истражувањето, набудувањата и вештините потребни за развој на базата на податоци;
- Главните институции одговорни за прибирање на податоци релевантни за секторот АФОЛУ не се вклучени значајно во процесот;
- Законот за заштита на почвата и Националниот план за активност на почвите сè уште не се ставени во употреба;
- Неопходно е да се развијат Стратегија за почви и Стратегија за шумарство

ПРАВНА И СТРАТЕШКА РАМКА

ПРАВНА РАМКА

[Закон за шумите](#)

[Правилник за посебни мерки за заштита на шумите од пожари](#)

[Закон за заштита на природата](#)

[Закон за земјоделско земјиште](#)

Правилник на добри земјоделски практики

Правилник за вкрстена усогласеност за минималните барања на ГАП и заштита на животната средина

[Закон за просторно и урбанистичко планирање](#)

СТРАТЕШКА РАМКА

[Национална стратегија за земјоделство и рурален развој \(2021-2027\)](#)

Стратегија за развој на заштита на шумите од пожари, фитопатолошки и ентомолошки појави, со акционен план за реализација на проекти и набавки за потребите на ЈП Македонски шуми”

[Национална стратегија за земјоделство и рурален развој \(2021-2027\)](#)

[Национална програма за развој на земјоделството и рурален развој за период од 2018-2022 година](#)

[Долгорочна Стратегија за климатска акција](#)
Главни цели (до 2050г.): намалување на емисиите од земјоделството за 35% (во однос на 2016 г.)кое главно потекнува од шумите.

За повеќе информации во врска со правната, стратешката и институционалната рамка на земјата за климатските промени на национално ниво, меѓународните договори што земјата ги има усвоено, како и интеграцијата на климатските промени во секторските политики и националното известување, погледнете ја Општата брошура и / или посетете ја [страната](#).

ВЛИЈАНИЕ НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ НА ЗЕМЈОДЕЛИЕТО, ШУМАРСТВОТО И ПРОМЕНА НА КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО

Негативните влијанија врз секторот АФОЛУ од климатските промени го вклучуваат следново: земјоделците ги префрлаат пасиштата на повисоки височини; сезоната на посење станува подолга; штетата на земјоделските култури од инсекти се зголемува како резултат на повисок степен на преживување на инсекти во пооблазни зими; сезоната на растење на земјоделски култури е продолжена; потребна е повеќе вода за наводнување.

Земјоделскиот сектор е одговорен за 12% од вкупната количина на стакленички гасови емитирани во 2019 година.

Шумите и шумското земјиште се главните понори на CO₂ во Македонија.

Повеќе информации за покриеноста на земјиштето и агроеколошките услови во земјата може да се најдат во Агроеколошкиот Атлас и на <http://agroekologija.mk/>. Вкупната површина на шуми, шумско земјиште и неплодно земјиште (проценето во 2017 година) е 1.122.258 ха од кои 1.001.489 ха се шума, 109.126 ха шумско земјиште и 11.643 неплодна земја.

Во земјата постојат над 5000 крави во фарми со главно млечни крави. Во септември 2019 година, регистрирани се 2315 места за чување свињи.

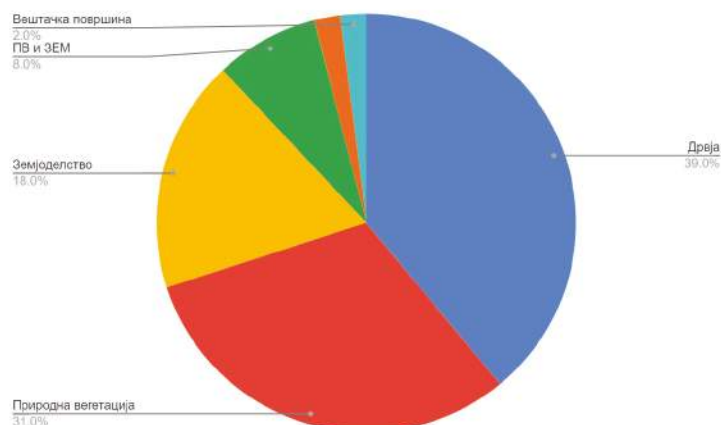
Емисиите на стакленички гасови од секторот АФОЛУ вклучуваат емисии поврзани со сточарство, шумарство и употреба на земјиште. Активностите поврзани со производството и одгледување на добиток испуштаат CH_4 и N_2O . Емисијата CH_4 е предизвикана од ентерична ферментација за време на варење на храната кај преживарите, но и емисијата на N_2O се јавува при метаболичките процеси. Дополнително, N_2O се испушта како резултат на складирање и обработка (управување) со ѓубриво. Вкупните емисии како резултат на сточарската активност во 2019 година биле 824 Gg CO_2 -eq. Од 2016 година, бројната состојба со добитокот е во опаѓање што резултира и со намалувањата на емисиите на стакленички гасови. Исто така треба да се напомене и фактот дека за процена на емисиите на гасови кај двата најголеми извори во сточарството (млечни говеда и свињи) употребена е напредна Тиер 2 методологија. Оттаму, директната споредба со емисиите претходните години (пред 2017) не е целосно релевантна. Големување на емисиите се јавува како резултат на зголемувањето на бројот на глави во говеда (за околу 5%) и свињи (за 34%), но постои намалување на овци, коњи и живина.

Секторот за шумарство има најголем придонес за понорите на стакленички гасови во Македонија во рамките на земјишниот потсектор на АФОЛУ, со исклучок на неколку години кога количината на шумски пожари (изгорени области) биле значително над годишниот просек. Областа на шумското земјиште, составот на видовите (четинари, широколисни, мешани), како и годишниот прираст и отстранување од шумите се релативно стабилни. Проценетите понори на стакленички гасови во овој сектор за 2016 година се 2.120,65 Gg-eq CO_2 eq.

Сточарскиот сектор како еден од главните извори на стакленички гасови со вкупна емисија на CO_2 -eq варира во опсег од 1.109 Gg- CO_2 eq во 1990 година, на само 791 Gg-eq во 2014 година. Говеда се главен извор на стакленички гасови меѓу преживари. Поголемиот дел од емисијата на метан предизвикува ентеричната ферментација, додека управувањето со ѓубриво придонесува со само 18% од вкупните емисии на CH_4 .

Споредено со избраните земји од ЕУ, Македонија е скоро на исто ниво како и ЕУ 28. Земја со најголем удел на шумско земјиште е Словенија со 63,4%, следи Хрватска со 50,6%.

SDG 15 ги опфаќа прашањата за менаџирање на земјиштето.

КЛУЧНИ ПРЕПОРАКИ

- Дефинирање мерки за ублажување за обука на земјоделците [како правилно да собираат, депонираат и користат ѓубриво, органски отпад и споредни производи](#);
- Воведување на „климатско – паметно“ земјоделство за земјоделците да бидат попродуктивни и покрај климатските промени
- Промовирање на постројки за гас (дигестири) да го користат ѓубривото како извор на биогаз
- Спроведување на мерки од сценариото препорачано во [Третиот двогодишен извештај за известување за климатските промени на Република Северна Македонија](#) - Извештај за ублажување
- Обука за клучните владини органи со цел да го разберат подобро влијанието на климатските промени врз земјоделието, сточарството, шумарството и користењето на земјиштето;
- Развивање посебен катастар за шумите како дигитална база на податоци што е единствен од регистарот / катастарот на земјиштето
- Поддршка за развој на база на податоци за емисија / сегрегација и податоци за активности специфични за земјата;
- Создавање услови за поддршка на воспоставување интегрирано управување со шумски пожари;
- Создавање услови за развој на нови практики за управување со шумите во согласност со климатските промени (создавање отпорни шуми на климатските промени).

Овој документ е подготвен во рамки на проектот „Зајакнување на институционалните и технички капацитети за подобрување на транспарентноста за климатски промени во рамките на Договорот од Париз“, кој се спроведува со финансиска и техничка поддршка на ГЕФ и УНДП.
